

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Aika 14.06.2021 18:00 - 18:36

Paikka Sibeliustalo, Puusepän Sali / Teams-etäkokous

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Rahkonen Hannu	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	
	Kari Mika	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	(*
	Holopainen Antti	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	(*
	Nissinen Jarkko	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	(*
	Aaltonen Eveliina	jäsen	(*
	Aaltonen Kalle	jäsen	(*
	Arvaja Pertti	jäsen	(*
	Basboga Alettin	jäsen	(*
	Bruneau Milla	jäsen	(*
	Falk Sonja	jäsen	(*
	Hildén Sirkku	jäsen	(*
	Hyytiä-Ilmonen Henni	jäsen	(*
	Jokinen Tiina	jäsen	(*
	Kaartinen Leena	jäsen	(*
	Kaasinen Hannu	jäsen	
	Kaikkonen Jouni	jäsen	(*
Karjalainen Pasi	jäsen	(*	
Karjula Markku	jäsen	(*	

Kautto Vuokko	jäsen	(*
Komu Pekka	jäsen	(*
Korhonen Seppo	jäsen	(*
Koskelo Jenna	jäsen	(*
Koskinen Lasse	jäsen	(*
Laakso Jetta	jäsen	(*
Lampinen Minna	jäsen	(*
Lehto Rami	jäsen	(*
Lempinen Kari	jäsen	(*
Lientola Elisa	jäsen	(*
Markkanen Marju	jäsen	(*
McCarron Francis	jäsen	(*
Mäkelä Martti	jäsen	(*
Mäkinen Sanna	jäsen	(*
Mäkynen Maria	jäsen	(*
Mäntylä Aleks	jäsen	(*
Nevala Nelli	jäsen	(*
Nieminen Erkki	jäsen	
Niinistö Sari	jäsen	(*
Nikkanen Arja	jäsen	
Oksanen Reijo	jäsen	(*
Putula Toni	jäsen	(*
Puusaari Riina	jäsen	(*
Ripatti Tapani	jäsen	
Rissanen Jari	varajäsen	(* , jäsen Martti Taljan tilalla
Rostedt Juha	jäsen	(*
Ruuska Sinikka	jäsen	

Salakka Helena	jäsen	(*
Salminen Minni	jäsen	(*
Salonen Jari	jäsen	(*
Savurinne Reijo	jäsen	(*
Skinnari Ville	jäsen	(*
Tuomi Maarit	jäsen	
Uhrman Jani	varajäsen	(*, jäsen Aija-Riitta Saastamoisen tilalla
Vaara Ulla	jäsen	
Vahter Merja	jäsen	(*
Varjonen Marko	varajäsen	(*, saapui jäsen Jorma Ratian tilalle klo 18.20/71 §
Viinikka Anneli	jäsen	(*
Wallenius Jani	jäsen	(*
Timonen Pekka	kaupunginjohtaja	(*
Mäkinen Mika	konsernipalvelujohtaja	(*
Alho Olli	kaupunkikehitys- johtaja	(*
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	(*
Heiskari Satu	lakimies	(*
Moisio Heini	viestintäjohtaja	(*
Kovero Anniina	hallintopäällikkö, pöytäkirjanpitäjä	(*
Villman Jere	nuorisovaltuuston edustaja	(*

*) Paikalla Teams-etäyhteyden välityksellä

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Ratia Jorma	jäsen	
	Saastamoinen Aija-Riitta	jäsen	
	Salonen Matti	jäsen	
	Talja Martti	jäsen	
	Viitanen Juha	jäsen	
	Virkkunen Pekka	kaupunginlakimies	
	Mäki Janne	kaupunginsihteeri	

Kaupunginvaltuuston puolesta

Hannu Rahkonen

Anniina Kovero

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Sari Niinistö

Elisa Lientola

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 23.06.2021

Anniina Kovero

hallintopäällikkö

§	Otsikko	Sivu
§ 63	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	6
§ 64	Pöytäkirjan tarkastajat	7
§ 65	Talousarviomuutoksia vuoden 2021 talousarvioon	8
§ 66	Valtuustokysymys omistajaohjaustoimenpiteistä julkisten perusterveydenhuollon digipalvelujen selkiyttämiseksi	26
§ 67	Asemakaavan muutosehdotus A-2797, Tietotie 5, Niemi (Niemen koulu) sekä siihen liittyvä tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotus M-21-25	30
§ 68	Valtuustoaloite matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämiseksi Lahdessa	43
§ 69	Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen	48
§ 70	Valtuustoaloite: Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä	51
§ 71	Valtuustoaloite: Lahden kaupunki toteuttaa jo aiemmin luvatusuoran palautekanavan yrityksille Lahden kaupungin suuntaan	62
§ 72	Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet	65

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 14.06.2021

§ 63

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Muistosanat edesmenneelle kaupunginvaltuutetulle Kalervo Piiponniemelle

Kokouksen alussa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Hannu Rahkonen piti muistopuheen entisen kaupunginvaltuutetun Kalervo Piiponniemen poismenon johdosta.

Tämän jälkeen valtuusto piti hiljaisen hetken Kalervo Piiponniemen muistoksi.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan Hannu Rahkosen valtuustokauden päättäjäispuhe

Kokouksen lopussa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Hannu Rahkonen kiitti kaikkia menneestä valtuustokaudesta ja toivotti hyvää ja lämmintä kesää.

Valtuuston I varapuheenjohtaja Mika Kari kiitti kaupunginvaltuuston puolesta kaupunginvaltuuston puheenjohtajaa menneestä valtuustokaudesta sekä toivotti puheenjohtajalle ja hänen läheisilleen hyvää ja levollista kesää.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 14.06.2021

nro 5

§ 64

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Sari Niinistö ja Elisa Lientola.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 14.06.2021

§ 65

Talousarviomuutoksia vuoden 2021 talousarvioon

1991/02.00.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 358 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää talousarvion sitovuustasojen muutoksista ja että Lahden kaupungin vuoden 2021 talousarvion sitovat määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2021 alkaen seuraavat.

Hallintosääntömuutoksen vaikutukset talousarvion sitovuustasoihin:

Konsernihallinnon palvelualue:

- Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut vastuualue päättyy 31.5.2021, sitovataso toimintakate

Sivistyksen palvelualue:

- Osaaminen ja tieto vastuualue päättyy 31.5.2021, sitovataso määräraha ja tuloarvio

- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osaaminen 1.6.2021 alkaen, sitovataso

määräraha ja tuloarvio

- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus 1.6.2021 alkaen, sitovataso määräraha ja tuloarvio

Käyttötalousoosan muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualueen muutosesitys:

Lisätään konsernipalvelut vastuualueen tuloihin +145 000 euroa (+40 000 euroa hallintosäntömuutokset, +105 000 euroa EU-palkintoraha) ja menoihin +1 696 400 euroa (+1 391 400 euroa hallintosäntömuutokset, +105 000 euroa EU-palkintoraha, +200 000 euroa koronapandemia ja koronaexit-toimenpiteet).

Lisätään elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualueen, elinvoimapalvelut tuloihin +362 700 euroa (hallintosäntömuutokset) ja vähennetään menoista -340 500 euroa (-470 500 euroa hallintosäntömuutokset, +130 000 euroa koronaexit-, tapahtuma- ja ympäristöpääkaupunkitoiminta).

Lisätään elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualueen, työllisyyspalvelut tuloihin +160 000 euroa (KUNTO-hanke) ja menoihin +913 800 euroa (+698 800 euroa hallintosäntömuutokset, +215 000 euroa KUNTO-hanke).

Vähennetään osallisuus- ja hyvinvointipalvelut vastuualueen tuloista -402 700 euroa (hallintosäntömuutokset) ja menoista -2 397 000 euroa (hallintosäntömuutokset). Sitovuustaso päättyy 31.5.2021.

Lisätään käyttöomaisuuden myyntivoittomäärärahavarausta +1 596 000 euroa. Kiinteän omaisuuden investointitulo.

Konsernihallinnon palvelualueen muutosten nettovaikutus tulokseen yhteensä +1,988 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Konsernipalvelut vastuualue tuloarvio 7 863 200 euroa
- Konsernipalvelut vastuualue määräraha 60 706 500 euroa
- Elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualue, elinvoimapalvelut toimintakate 7 632 800 euroa
- Elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualue, työllisyyspalvelut toimintakate 21 387 600 euroa
- Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut vastuualue toimintakate 945 200 euroa.

Sivistyksen palvelualueen muutosesitys:

Vähennetään lasten ja nuorten kasvu vastuualueen tuloista -517 000 euroa (-417 000 euroa asiakasmaksulainmuutos, -100 000 euroa esiopetuskokeilu) ja lisätään menoihin +1 508 300 euroa (-226 700 euroa hallintosäätömuutokset, +1 200 000 euroa kotikuntakorvaukset, +75 000 euroa oppivelvollisuuden laajentuminen, +60 000 euroa kulttuuritulkkitoiminta, +400 000 euroa esiopetuskokeilu).

Vähennetään osaaminen ja tieto vastuualueen tuloista -544 800 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoista -13 340 800 euroa (-13 990 800 euroa hallintosäätömuutokset, +650 000 euroa oppivelvollisuuden laajentuminen). Sitovuustaso päättyy 31.5.2021.

Lisätään osallisuus ja tieto vastuualueen, osaaminen tuloihin +48 600 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoihin +9 291 000 euroa (hallintosäätömuutokset). Uusi sitovataso 1.6.2021 alkaen.

Lisätään osallisuus ja tieto vastuualueen, osallisuus tuloihin +496 200 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoihin +5 589 600 euroa (hallintosäätömuutokset). Uusi sitovataso 1.6.2021 alkaen.

Sivistyksen palvelualueen muutosten nettovaikutus tulokseen yhteensä -3,565 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Lasten ja nuorten kasvu vastuualue määräraha 185 161 600 euroa
- Lasten ja nuorten kasvu vastuualue tuloarvio 9 218 400 euroa
- Osaaminen ja tieto vastuualue määräraha 9 643 600 euroa
- Osaaminen ja tieto vastuualue tuloarvio 217 000 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osaaminen määräraha 9 291 000 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osaaminen tuloarvio 48 600 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osallisuus määräraha 5 589 600 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osallisuus tuloarvio 496 200 euroa

Kaupunkiympäristön palvelualueen muutosesitys:

Vähennetään maankäyttö- ja aluehankkeet, kunnallistekniikka sekä rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä tuloista -578 000 euroa (-175 000 euroa pysäköintitulot, -100 000 euroa pysäköintivirhemaksutulot, -60 000 euroa aluevuokrauksen tulomenetykset, -30 000 euroa maksujen huojennukset, -40 000 euroa vuokrien huojennukset, -268 000 euroa metsätoimen myyntituotot, +95 000 euroa lähivirkistysshanke) ja lisätään menoihin +975 200 euroa (+114 200 euroa hallintosäätömuutokset, +668 000 euroa talvikauden kustannukset, +158 000 euroa liukkauden torjunta, lumen- ja sohjonpoisto, +35 000 euroa maanteiden kunnossapito).

Vähennetään joukkoliikenteen tuloista -1 723 500 euroa (joukkoliikenteen lipputulot).

Kaupunkiympäristön palvelualueen muutosten nettovaikutus tulokseen yhteensä -3,277 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Maankäyttö- ja aluehankkeet, kunnallistekniikka sekä rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä tuloarvio 26 160 800 euroa
- Maankäyttö- ja aluehankkeet, kunnallistekniikka sekä rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 30 436 900 euroa
- Joukkoliikenne toimintakate 6 721 600 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään korkomenoihin +150 000 euroa (talletuspalkkioiden kasvu).

Muutoksen nettovaikutus tulokseen -0,150 milj. euroa.

Sitovuustaso muutoksen jälkeen:

-Korkotulot ja -menot, nettositovuus 3 751 200 euroa.

Investointiosan muutosesitykset:

Lisätään julkisen käyttöomaisuuden investointituloja +1 949 000 euroa (+1 500 000 euroa Ahtialantien hanke, +449 000 euroa Lähiöhanke) ja investointimenoja +2 989 000 euroa (+1 600 000 euroa Ahtialantien hanke, +940 000 euroa Hennalan kasarmi, +449 000 euroa Lähiöhanke).

Lisätään kiinteän omaisuuden investointituloja +1 596 000 euroa

(maankäyttösopimustulot) ja investointimenoja +9 600 000 euroa (keskussairaalan maa-alue). Investointitulot lisäävät käyttöomaisuuden myyntivoittomääräraha-varausta.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Julkisen käyttöomaisuuden investointimenot 30 181 000 euroa
- Kiinteän omaisuuden investointimenot 16 347 000 euroa

Esitetyt käyttötalouden muutokset vähentävät tuloja -0,958 milj. euroa ja lisäävät menoja +3,896 milj. euroa. Vaikutus toimintakatteeseen on -4,854 milj. euroa ja tilikauden tulokseen -5,004 milj. euroa. Esitetyt investointimuutokset lisäävät investointimenoja yhteensä +12,589 milj. euroa. Käyttötalouden ja investointien nettovaikutukset katetaan käyttöpääomaa pienentämällä.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 231

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:
"Kaupunginvaltuusto päättää talousarvion sitovuustasojen muutoksista ja että Lahden kaupungin vuoden 2021 talousarvion sitovat määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2021 alkaen seuraavat.

Hallintosääntömuutoksen vaikutukset talousarvion sitovuustasoihin:

Konsernihallinnon palvelualue:

- Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut vastuualue päättyy 31.5.2021, sitovataso toimintakate

Sivistyksen palvelualue:

- Osaaminen ja tieto vastuualue päättyy 31.5.2021, sitovataso määräraha ja tuloarvio

- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osaaminen 1.6.2021 alkaen, sitovataso määräraha ja tuloarvio

- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus 1.6.2021 alkaen, sitovataso määräraha ja tuloarvio

Käyttötalousosan muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualueen muutosesitys:

Lisätään konsernipalvelut vastuualueen tuloihin +145 000 euroa (+40 000 euroa hallintosääntömuutokset, +105 000 euroa EU-palkintoraha) ja menoihin +1 696 400 euroa (+1 391 400 euroa hallintosääntömuutokset, +105 000 euroa EU-palkintoraha, +200 000 euroa koronapandemia ja koronaexit-toimenpiteet).

Lisätään elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualueen, elinvoimapalvelut tuloihin +362 700 euroa (hallintosääntömuutokset) ja vähennetään menoista -340 500 euroa (-470 500 euroa hallintosääntömuutokset, +130 000 euroa koronaexit-, tapahtuma- ja ympäristöpääkaupunkitoiminta).

Lisätään elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualueen, työllisyyspalvelut

tuloihin +160 000 euroa (KUNTO-hanke) ja menoihin +913 800 euroa (+698 800 euroa hallintosäätömuutokset, +215 000 euroa KUNTO-hanke).

Vähennetään osallisuus- ja hyvinvointipalvelut vastualueen tuloista -402 700 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoista -2 397 000 euroa (hallintosäätömuutokset). Sitovuustaso päättyy 31.5.2021.

Lisätään käyttöomaisuuden myyntivoittomäärärahavarausta +1 596 000 euroa. Kiinteän omaisuuden investointitulo.

Konsernihallinnon palvelualueen muutosten nettovaikutus tulokseen yhteensä +1,988 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Konsernipalvelut vastuualue tuloarvio 7 863 200 euroa
- Konsernipalvelut vastuualue määräraha 60 706 500 euroa
- Elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualue, elinvoimapalvelut toimintakate 7 632 800 euroa
- Elinvoima- ja työllisyyspalvelut vastuualue, työllisyyspalvelut toimintakate 21 387 600 euroa
- Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut vastuualue toimintakate 945 200 euroa.

Sivistyksen palvelualueen muutosesitys:

Vähennetään lasten ja nuorten kasvu vastualueen tuloista -517 000 euroa (-417 000 euroa asiakasmaksulainmuutos, -100 000 euroa esiopetuskokeilu) ja lisätään menoihin +1 508 300 euroa (-226 700 euroa hallintosäätömuutokset, +1 200 000 euroa kotikuntakorvaukset, +75 000 euroa oppivelvollisuuden laajentuminen, +60 000 euroa

kulttuuritulkkitoiminta, +400 000 euroa esiopetuskokeilu).

Vähennetään osaaminen ja tieto vastualueen tuloista -544 800 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoista -13 340 800 euroa (-13 990 800 euroa hallintosäätömuutokset, +650 000 euroa oppivelvollisuuden laajentuminen). Sitovuustaso päättyy 31.5.2021.

Lisätään osallisuus ja tieto vastualueen, osaaminen tuloihin +48 600 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoihin +9 291 000 euroa (hallintosäätömuutokset). Uusi sitovataso 1.6.2021 alkaen.

Lisätään osallisuus ja tieto vastualueen, osallisuus tuloihin +496 200 euroa (hallintosäätömuutokset) ja menoihin +5 589 600 euroa (hallintosäätömuutokset). Uusi sitovataso 1.6.2021 alkaen.

Sivistyksen palvelualueen muutosten nettovaikutus tulokseen yhteensä -3,565 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Lasten ja nuorten kasvu vastuualue määräraha 185 161 600 euroa
- Lasten ja nuorten kasvu vastuualue tuloarvio 9 218 400 euroa
- Osaaminen ja tieto vastuualue määräraha 9 643 600 euroa
- Osaaminen ja tieto vastuualue tuloarvio 217 000 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osaaminen määräraha 9 291 000 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osaaminen tuloarvio 48 600 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osallisuus määräraha 5 589 600 euroa
- Osallisuus ja tieto vastuualue, osallisuus tuloarvio 496 200 euroa

Kaupunkiympäristön palvelualueen muutosesitys:

Vähennetään maankäyttö- ja aluehankkeet, kunnallistekniikka sekä rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä tuloista -578 000 euroa (-175 000 euroa pysäköintitulot, -100 000 euroa pysäköintivirhemaksutulot, -60 000 euroa aluevuokrauksen tulomenetykset, -30 000 euroa maksujen huojennukset, -40 000 euroa vuokrien huojennukset, -268 000 euroa metsätoimen myyntituotot, +95 000 euroa lähivirkistyshanke) ja lisätään menoihin +975 200 euroa (+114 200 euroa hallintosääntömuutokset, +668 000 euroa talvikauden kustannukset, +158 000 euroa liukkauden torjunta, lumen- ja sohjonpoisto, +35 000 euroa maanteiden kunnossapito).

Vähennetään joukkoliikenteen tuloista -1 723 500 euroa (joukkoliikenteen lipputulot).

Kaupunkiympäristön palvelualueen muutosten nettovaikutus tulokseen yhteensä -3,277 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Maankäyttö- ja aluehankkeet, kunnallistekniikka sekä rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä tuloarvio 26 160 800 euroa
- Maankäyttö- ja aluehankkeet, kunnallistekniikka sekä rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä määräraha 30 436 900 euroa
- Joukkoliikenne toimintakate 6 721 600 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään korkomenoihin +150 000 euroa (talletuspalkkioiden kasvu).

Muutoksen nettovaikutus tulokseen -0,150 milj. euroa.

Sitovuustaso muutoksen jälkeen:

-Korkotulot ja -menot, nettositovuus 3 751 200 euroa.

Investointiosan muutosesitykset:

Lisätään julkisen käyttöomaisuuden investointituloja +1 949 000 euroa (+1 500 000 euroa Ahtialantien hanke, +449 000 euroa Lähiöhanke) ja investointimenoja +2 989 000 euroa (+1 600 000 euroa Ahtialantien hanke, +940 000 euroa Hennalan kasarmi, +449 000 euroa Lähiöhanke).

Lisätään kiinteän omaisuuden investointituloja +1 596 000 euroa (maankäyttösopimustulot) ja investointimenoja +9 600 000 euroa (keskussairaalan maa-alue). Investointitulot lisäävät käyttöomaisuuden myyntivoittomäärärahavarausta.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Julkisen käyttöomaisuuden investointimenot 30 181 000 euroa
- Kiinteän omaisuuden investointimenot 16 347 000 euroa

Esitetyt käyttötalouden muutokset vähentävät tuloja -0,958 milj. euroa ja lisäävät menoja +3,896 milj. euroa. Vaikutus toimintakatteeseen on -4,854 milj. euroa ja tilikauden tulokseen -5,004 milj. euroa. Esitetyt investointimuutokset lisäävät investointimenoja yhteensä +12,589 milj. euroa. Käyttötalouden ja investointien nettovaikutukset katetaan käyttöpääomaa pienentämällä.

Perusteluosa

Konsernipalvelut / talouspalvelut 3.6.2021

Vuoden 2021 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joista on tehty päätöksiä tai joihin on ilmennyt perusteita talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Esitetyt käyttötalouden muutokset vähentävät tuloja -0,958 milj. euroa ja lisäävät menoja +3,896 milj. euroa. Vaikutus toimintakatteeseen on -4,854 milj. euroa ja tilikauden tulokseen -5,004 milj. euroa. Esitetyt investointimuutokset lisäävät investointimenoja yhteensä +12,589 milj. euroa. Käyttötalouden ja investointien nettovaikutukset katetaan käyttöpääomaa pienentämällä.

Sitovuustasojen muutokset on esitetty liitteessä 1. ja päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma liitteessä 2.

Käyttötalousosa

Hallintosäntömuutosten vaikutukset talousarvioon

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 14.12.2020 (§108 ja §109) 1.1.2021 ja 1.6.2021 voimaantulevista hallintosäntömuutoksista.

Hallintosäntömuutosten vaikutukset palvelualueiden toimintasäntöihin on hyväksytty kaupunginhallituksessa 25.1.2021 §34 ja sivistyslautakunnassa 26.5.2021 §54. Uuden hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan osalta toimintasäntö viedään hyväksyttäväksi elokuussa 2021.

Hallinto- ja toimintasäntömuutokset aiheuttavat palvelualueiden sitovuustasoihin, määrärahoihin, tuloarvioihin ja toimintakatteisiin muutoksia, joista päätetään tässä talousarviomuutoksessa. 1.1.2021 voimaan tulleiden muutosten osalta siirretään koko vuoden määrärahat ja tuloarviot uusille sitovuuksille ja 1.6.2021 voimaan tulleiden muutosten osalta siirretään puolen vuoden määrärahat ja tuloarviot uusille

sitovuuksille. Edellä mainitut muutokset päivitetään palvelualueiden käyttösuunnitelmiin. Muutoksella ei ole tulosvaikutusta.

Konsernihallinnon palvelualue

Konsernipalvelut: Euroopan komission myöntämä taloudellinen tunnustus

Euroopan komissio myönsi Lahden kaupungille 350 000 euron taloudellisen tunnustuksen kattamaan ympäristöpääkaupunki-titteliin liittyviä valmistelukustannuksia (KH 12.8.2019 § 196). Taloudellisesta tunnustuksesta maksettiin kaupungille 245 000 euroa vuonna 2020 (KH 28.9.2020 §244) ja loppuosa 105 000 euroa toukokuun 2021 aikana. Lahden kaupunki myöntää saadun taloudellisen tunnustuksen avustuksena Kestävä Lahti -sätiölle. Esitetään lisättäväksi konsernipalvelut vastuualueen tuloja +105 000 euroa ja menoja +105 000 euroa.

Konsernipalvelut: Koronapandemia ja koronaexit-toimenpiteet

Konsernipalvelujen määrärahoista katetaan kaupunkitasoisesti koronapandemiasta ja koronaexit-toimenpiteistä aiheutuvia kuluja, joihin varaudutaan lisäämällä konsernipalvelut vastuualueelle menoja +200 000 euroa.

Elinvoimapalvelut: Koronaexit, tapahtumatoiminnan tukeminen ja ympäristöpääkaupunkitoiminta

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päätti 17.5.2021 §53 esittää elinvoimapalvelujen menoja lisättäväksi +130 000 euroa. Lisäystä esitetään +50 000 euroa koronaexit toimenpiteisiin, +40 000 euroa tapahtumapalvelujen tukemiseen kulttuurivuoden 2022 ja urheilun supervuoden 2023 vuonna 2021 aloitettaviin järjestelyihin sekä +40 000 euroa määräaikaisen henkilön palkkaamiseen. Euroopan ympäristöpääkaupunki -vuotta hoitaa Kestävä Lahti -sätiö, mutta

ympäristöpääkaupunkivuonna luodut verkostot ja osaaminen tulee varmistaa Lahden kaupungin myöhempää käyttöä varten.

Työllisyyspalvelut: KUNTO-hanke

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päätti 17.5.2021 §54 esittää työllisyyspalveluihin lisättäväksi tuloihin +160 000 euroa ja menoihin +215 000 euroa. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on myöntänyt Lahden kaupungille tukea "KUNTO – Uusilla kunnallisilla toimilla työkuuntoon ja työelämään" -hankkeeseen. Tuen osuus hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista nettokustannuksista on enintään 830 000 euroa (75,05 %), jolloin kaupungin omarahoitusosuus koko hankkeen ajalta on noin 207 500 euroa. Hanke kytketään osaksi Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilua ja se tekee tiivistä yhteistyötä Ohjaamo-toiminnan kanssa. Hanke on toteutettava 1.6.2021–31.5.2023.

Sivistyksen palvelualue

Sivistyslautakunta päätti 25.5.2021 §57 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että lasten ja nuorten kasvu vastualueen määrärahaa lisätään +1 735 000 euroa ja tuloarviota vähennetään -517 000 euroa. Perusopetukseen esitetään lisättäväksi määrärahaa +1,2 milj. euroa kotikuntakorvauksiin. Perusopetuksen vuoden 2021 talousarviossa kotikuntakorvausten määräraha on 8,6 milj. euroa ja toteuma 10,2 milj. euroa. Määräraha on 1,6 milj. euroa toteumaa pienempi, josta 0,4 milj. euroa sopeutetaan muusta perusopetuksen toiminnasta. Oppivelvollisuuden laajentumisen yhteydessä esitetään lisättäväksi määrärahaa +75 000 euroa kahden psykologin sekä ohjauksen ja valvonnan suunnittelijan palkkamenoihin. Kulttuuritulkki -toimintaan esitetään lisättäväksi määrärahaa +60 000 euroa kolmen kulttuuritulkin palkkamenoihin. Toiminta on osa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kouluun kotoutumista ja koulunkäynnin tukemista sekä koulun ja kodin

yhteistyötä. Kaksivuotiseen esiopetuksen kokeiluun liittyen varhaiskasvatukseen esitetään lisättäväksi määrärahaa +400 000 euroa sekä vähennettäväksi tuloarviota -100 000 euroa. Lisäksi esitetään tuloarviota vähennettäväksi -417 000 euroa varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokseen liittyen.

Lisäksi lautakunta päätti esittää, että osaaminen ja tieto vastualueen määrärahaa lisätään +650 000 euroa oppivelvollisuuden laajentumisesta aiheutuviin lukiokoulutuksen materiaalikuluihin. Koulutuksen järjestäjät ovat velvollisia kattamaan laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien opiskelijoiden opintoihin liittyvät kustannukset, lukuun ottamatta matkakuluja.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Tekninen ja ympäristölautakunta päätti 18.05.2021 §80 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että maankäyttö ja aluehankkeet, kunnallistekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä tuloja vähennetään -578 000 euroa ja menoja lisätään + 861 000 euroa. Koronapandemian vaikutuksesta pysäköintitulojen arvioidaan laskevan -175 000 euroa, pysäköintivirhemaksujen -100 000 euroa ja aluevuokraustulojen -60 000 euroa. Terassialueiden käytöstä perittävien maksujen huojentaminen (TYLA 27.4.2021 §74) vähentää kunnallistekniikan tuloja -30 000 euroa. Lisäksi vuokrien huojennuksien arvioidaan alentavan vuokratuottoja noin -40 000 euroa. Maksujen ja vuokrien huojennukset ovat osa kaupungin koronaexit suunnitelmaa. Metsätoimen myyntituottojen arvioidaan alenevan -268 000 euroa. Lähivirkistyshankkeeseen saadaan valtionavustusta, joka lisää tuloja +95 000 euroa. Talvikauden kustannukset keskustassa nousivat ennakoitua korkeammalle tasolle harjausmenetelmän sekä formiaatin käytön vuoksi +668 000 euroa. Pohjoisella urakka-alueella

kustannusten ylittyminen on johtunut normaalia laajemmasta resurssitarpeesta liukkaudentorjunnan, lumen- ja sohjonpoiston sekä lumen ajojen johdosta +158 000 euroa. Eteläisellä urakka-alueella on sovittu urakoitsijan kanssa Väylävirastolta kesken talvikauden siirtyneiden maanteiden kunnossapito kiinteänä lisätyönä yhteensä +35 000 euroa/kausi.

Lisäksi lautakunta esittää, että joukkoliikenteen tuloja vähennetään -1 723 500 euroa. Koronan vuoksi matkustajamäärien ja lipputulojen arvioidaan laskevan. Yhteensä vuoden 2021 osalta lipputulovaje on arviolta noin -5,0 milj. euroa, josta Lahden osuus on arviolta 50 % eli -2,5 milj. euroa. Traficom on myöntänyt Lahden seudulle joukkoliikenteen koronatukea +1 819 000 euroa. Lahden osuus avustuksesta on noin +909 500 euroa. Joukkoliikenteen lippujen alennuskampanjan (JOLI 04.05.2021 §20) arvioidaan vähentävän lipputuloja -133 000 euroa. Alennuskampanja on osa kaupungin koronaexit suunnitelmaa.

Tuloslaskelmaosa

Talletuspalkkioiden kasvu

Korkokuluihin esitetään lisättäväksi +150 000 euroa talletuspalkkiosta aiheutuviin lisäkuluihin. Pankit perivät talletuspalkkiota pankkitileillä olevista varoista kompensoidakseen heille tulevien negatiivisten korkojen vaikutuksia. Kaupungin kassan tasoa on kasvattanut investointien luovutusvoitot.

Investointiosa

Julkinen käyttöomaisuus

Tekninen ja ympäristölautakunta päätti 18.05.2021 §80 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että julkisen

käyttöomaisuuden investointituloja lisätään +1 949 000 euroa ja investointimenoja + 2 989 000 euroa.

Ahtialantien hankkeeseen on saatu valtion tuesta päätös kuluvan vuoden aikana. Hanketta on aikataulullisesti avustuspäätöksen jälkeen tiivistetty. Hankeaikataulun muutokseen perustuen hankkeelle esitetään lisäystä investointituloihin +1 500 000 euroa ja investointimenoihin +1 600 000 euroa. Lähiöhankeeseen on saatu valtionavustusta, jonka perusteella esitetään lisäystä investointituloihin +449 000 euroa ja investointimenoihin +449 000 euroa. Hankkeilla kehitetään kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita, parannetaan valaistusta, elävöitetään ympäristöä taide-elementein ja parannetaan viherympäristöä.

Hennalan kasarmialueen maankäyttösopimukseen perustuen kaupunki vastaa vesihuoltoverkoston toteuttamisesta, jonka vuoksi esitetään lisäystä investointimenoihin +940 000 euroa.

Kiinteä omaisuus

Tekninen ja ympäristölautakunta päätti 18.05.2021 §80 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kiinteän omaisuuden investointituloja lisätään +1 596 000 euroa. Hennalan kasarmialueen toteutukseen liittyen maankäyttösopimuksista saadaan tuloja enemmän kuin aiemmin on arvioitu.

Kaupunginhallitus on 31.5.2021 §217 päättänyt tehdä 9,1 milj. euron arvoisen ostotarjouksen keskussairaalan maa-alueesta sekä hyväksyä kauppakirjan ja vuokrasopimuksen. Esitetään lisättäväksi kauppaa, varainsiirtoveroa ja muita kaupankäyntikuluja varten investointimenoihin +9 600 000 euroa.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Toimenpiteet

Kh: kv

KV: Ote: Konsernihallinnon palvelualue, Sivistyksen palvelualue,
Kaupunkiympäristön palvelualue, Lahden Tilakeskus, Taloussuunnittelu,
Controllerpalvelut, Rahoituspalvelut

Liitteet

Sitovuustasoiset muutokset 1.6.2021

Tulos- ja rahoituslaskelma 1.6.2021

Valtuustokysymys omistajaohjaustoimenpiteistä julkisten perusterveydenhuollon digipalvelujen selkiyttämiseksi

4085/00.01.01.04/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Päivi Pitkänen, puh. 044 482 0590

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedoksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 235

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen jäljempänä perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedoksi.”

Perusteluosa

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä teki 12.5.2021 valtuustokysymyksen kaupunginhallitukselle liittyen Harjun Terveys Oy:n tarjoamiin digipalveluihin. Siinä tuodaan esiin, että Harjun terveyden digiklinikka palvelu tapahtuu OmaMehiläinen-sovelluksessa. Tunnistautuessaan julkisen terveydenhuollon asiakkaana Harjun terveydenhuollon digiklinikkaan, asiakas siirtyy Mehiläisen digiklinikkaan, ja saattaa, etenkin puhelimella käytettäessä, helposti päätyä varaamaan ajan yksityiseltä lääkärieltä. Asiakkaan tulee itse tietää mitkä palvelut applikaatiossa hänelle kuuluvat julkisen terveydenhuollon asiakkaana ja sen hinnalla.

Valtuustokysymyksessä tuodaan esiin, että näin sekava alusta ei ole asiakkaalle saavutettava ja ymmärrettävä. Tilanne ei myöskään näytä kilpailulainsäädännön mukaiselta: Julkinen terveydenhuolto ohjaa asiakkaita suoraan yhdelle toimijalle.

Edelleen kysytään, että miten kaupunginhallitus aikoo toimia turvatakseen hyvän hallinnon periaatteet, saavutettavuuden ja yksityisten toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun Päijät-Soten ja Harjun terveyden toiminnassa, niin että Harjun terveyden palvelut on selkeästi erossa Mehiläinen oy:n palveluista, eikä sen brändi näy julkisen terveydenhuollon käyttäjälle?

Valtuustokysymys on lähetetty Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialalle, jolta on pyydetty selvitystä valtuustokysymyksessä esitettyihin asioihin. Yhtymän vastineessa tuodaan esiin, että tarve digipalveluiden selkiyttämiseksi on Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä tunnistettu saadun asiakaspalautteen ja mm. tämän valtuustokysymyksen perusteella. Selkiyttämistoimenpiteitä on jo

tehty ja tullaan tekemään lähiaikoina lisää. Palvelutarjoajien eriyttäminen digipalveluissa tulee tehdä nykyistä selkeämmin. Käyttäjäpalaute on tältä osin ollut selkeä ja korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Suunnittelua käyttäjäkokemuksen selkeyttämiseksi on tehty huhti-toukokuun aikana. Uusi korjattu versio saadaan käyttöön kesäkuussa 2021. Yhtymän vastine on liitteenä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Harjun Terveys Oy on lähtenyt korjaaviin toimenpiteisiin huomioiden käyttäjäpalautteen. Omistajaohjaukseen liittyen kaupungilla on säännöllisiä tapaamisia yhtymän eri toimialojen viranhaltijoiden kanssa. Tapaamisissa käydään läpi toimialan talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteumaa sekä yhdyspinnoilla olevien toimintojen yhteistä kehittämistä. Terveys- ja sairaalapalvelujen toimialan ja Lahden kaupungin yhteisissä palaverissa käydään säännöllisesti läpi mm. palvelujen saatavuus ja siinä ilmenevät mahdolliset ongelmat, talouden toteuma sekä yhtymä on raportoinut myös Harjun Terveys Oy toiminnasta. Kaupungille tullutta asiakaspalautetta viedään eteenpäin yhtymään sekä käsitellään myös näissä toimialatapaamisissa. Kaupungin omistajaohjausta toteutetaan myös mm. työvaliokunnan ja yhtymäkokouksen kautta. Harjun Terveys Oy:n toiminta on alkanut vuoden 2021 alussa ja palautteiden pohjalta palveluita tulee kehittää edelleen huomioiden asiakaslähtöisyys.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv:-

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Liitteet

Valtuustokysymys omistajaohjaustoimenpiteistä julkisten perusterveydenhuollon digipalveluiden selkiyttämiseksi

Päijät-Sote digipalveluiden selkeyttäminen - vastaus valtuustokysymykseen

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 14.06.2021

§ 67

Asemakaavan muutosehdotus A-2797, Tietotie 5, Niemi (Niemen koulu) sekä siihen liittyvä tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotus M-21-25

391/10.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaavoitusarkkitehti Markus Lehmuskoski p. 050 398 5113

Tonttijaosta kiinteistörekisterinhoitaja Eija Eskelinen p. 040 833 8675

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy muistutuksesta huolimatta asemakaavan muutosehdotuksen A-2797, jolla muodostuu Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan kortteli 375 sekä katu- ja lähivirkistysalueet sekä Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan korttelin 375 tontteja 4–6 koskevan tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotuksen M-21-25.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 236

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy muistutuksesta huolimatta asemakaavan muutosehdotuksen A-2797, jolla muodostuu Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan kortteli 375 sekä katu- ja lähivirkistysalueet sekä Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan korttelin 375 tontteja 4–6 koskevan tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotuksen M-21-25.”

Perusteluosa

Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan korttelia 375 ja lähivirkistysaluetta koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2797 (Tietotie 5, Niemen koulu) sekä siihen liittyvä tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotus M-21-25.

Asemakaavan muutos tehdään kaupungin aloitteesta. Asemakaavatyön tavoitteena on muuttaa yleisten rakennusten tontti asumiskäyttöön.

Lahden kaupungin strategian 2030 mukaisesti asemakaavan muutos edistää kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta täydennysrakentamisella olemassa olevien palveluiden, kunnallistekniikan ja liikenneyhteyksien läheisyydessä (A4) luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot huomioiden. Kaavamuutos vaalii luonnon monimuotoisuutta (A6) sekä luo samalla uutta, vetovoimaista elinympäristöä (A1). Kaavamuutoksella parannetaan asuinalueen viihtyisyyttä (A4) sekä turvallisuutta (C2) osoittamalla käytöstä poistuneeseen ja tyhjillään olevaan koulurakennukseen uusia käyttömahdollisuuksia.

Asemakaavan muutoksella koulu- ja nuorisotalokäytössä ollut rakennus osoitetaan asuinkäyttöön (A-1). Koulurakennus suojellaan määräämällä, ettei siinä suoritettavat korjaus- ja muutostyöt saa vähentää rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa (sr-1). Koulurakennukseen saa sijoittaa muuta asumista, kuin laitosmaista asumista tai asuntola- ja majoitustoimintaa. Rakennusoikeutta osoitetaan olevan rakennuksen verran (700 k-m²) siten, että myös ullakon tasolle voi sijoittaa asumiseen liittyviä tiloja (llu1/2). Koulurakennukselle osoitetaan oma, pienempi tontti, joka tulee istuttaa vanhan kouluympäristön luonnetta ja periaatteita noudattaen (is-1). Tontille saa rakentaa erillisen 90 k-m² laajuisen ja yksikerroksisen talousrakennuksen, joka tulee julkisivuiltaan sovittaa suojeltavaan koulurakennukseen (ju-2).

Muulle koulutontin osalle osoitetaan kaksi uutta omakotitonttia (AO-1), joista kummallekin saa rakentaa yhteen kerrokseen 175 k-m² laajuisen asuinrakennuksen sekä 50 k-m² laajuisen talousrakennuksen. Tonttien väliin varataan alue koulurakennukselle johtaville johdoille. Uudisrakennusten ulkoasuun annetaan määräyksiä (ju-1).

Entiselle koulurakennukselle johtava kulkutie Tietotieltä muutetaan lähivirkistysalueesta osaksi koulurakennuksen tonttia.

Kaavalla annetaan myös tontin korkeuseroja, piha- ja istutussuunnitelmia, alimman viemäröitävän lattiapinnan korkeusasemaa, istutettavien alueiden

osia, autopaikkoja, suojeltavia puita sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyviä arvoja koskevia määräyksiä.

Lähtötiedot

Lahden kaupunki omistaa kokonaisuudessaan suunnittelun alueen.

Tontilla sijaitsee vuonna 1909 valmistunut Niemen koulu, joka on myöhemmin toiminut nuortentalona. Rakennus on tällä hetkellä tyhjiään. Tontilla sijaitseva Niemen koulu sisältyy Kaarlonkadun, Omenapellontien ja Tietotien aluerajaukseen, mikä on mainittuna selvityksessä Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista.

Suunnittelun alueella sijaitsee arvokas metsälehmus sekä muita puita, pensaita ja istutuksia. Koulurakennukselle johtaa Tietotieltä isokokoisista lehtikuusista muodostuva puukujanne, mikä on määritelty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi kohteeksi (LUMO-kohteeksi). Suunnittelun alue ei ole luokiteltua pohjavesialuetta.

Suunnittelun alue sijoittuu asuinrakennusten ympäröimälle alueelle. Lähistöllä on sekä omakotitaloja että kerrostaloja. Tietotien toisella puolella (Tietotie 10) sijaitsee Niemen päiväkotiki.

Lähtötiedot on kuvattu tarkemmin asemakaavan selostuksessa.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu taajamatoimintojen alueelle (A). Oikeusvaikutteisessa Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Y-202 suunnittelualue on merkitty asuinalueeksi (A-8). Suunnittelualueella on voimassa vuonna 1987 hyväksytty asemakaava A-738. Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on osoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO).

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Asemakaavan muutoksella sallitaan entisen koulutontin jakaminen siten, että sille rakentuu kaksi uutta omakotitonttia. Omakotitontit sijoittuvat istutettuun ja puustoiseen tontin osaan, joka on ollut tärkeä osa koko Tietotien varren ympäristöä. Uudet omakotitontit muuttavat olennaisesti ympäristöä, vaikka kaavalla ei kokonaisuutena merkittävästi heikennetä laajemman ympäristön vihreyttä tai väljyyttä. Vanha koulurakennus ja sen välitön ympäristö tulee pääosin säilyttää istutettavana alueena. Lähialueen asukkaiden ja viereisen päiväkodin kannalta alueen merkittävien lähivirkistysalue sijoittuu kaakon suunnassa sijaitsevalle, laajalle Lepolanpuiston alueelle.

Kaavalla annettavat määräykset suojeltavaan koulurakennukseen sijoittuvan asuintoiminnan laadusta turvaavat osaltaan alueen rauhallisuutta ja lähialueen asukkaiden elinoloja. Aiempi kaavamerkintä on mahdollistanut toimintoja, jotka aiheuttaisivat enemmän häiriöitä ympäristöönsä, kuin mitä uusi kaavamääräys mahdollistaa.

Kaavalla annetaan määräyksiä omakotitonttien maan muokkaamiseen ja mahdollisiin pengerryksiin liittyen. Kaavalla suojellaan yksi, suuri metsälehmus sekä muita puita niiden kunnon perusteella. Kaavalla ei muutoin vaikuteta lähiympäristössä oleviin luonnon monimuotoisuuskohteisiin tai lehtikuusikujaan, jotka tulee tontin osana säilyttää edelleen. Kaavalla ei olennaisesti heikennetä tai vaikuteta ympäristön luonnon monimuotoisuuteen tai luonnonvaroihin. Luonnonympäristöön liittyvät arvot on selvitetty ja huomioitu kaavatyössä.

Suunnittelualue tukeutuu olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja liikenneverkkoon. Uudisrakentaminen täydentää yhdyskuntarakennetta. Alueella on olemassa olevat, hyvät kävelyn, pyöräilyn ja julkisen liikenteen yhteydet. Tiivistäminen on myös yhdyskunta- ja energiataloudellisesti kaupungille kannattavaa.

Rakennushistorian ja kulttuuriperinnön kannalta merkittävä koulurakennus suojellaan kaavassa, kun aiemmin sitä ei ole asemakaavalla suojeltu. Uusi täydennysrakentaminen on suunniteltu sijoitettavaksi tontille siten, ettei se olennaisesti heikennä koulurakennuksen suojelutavoitteita. Uudet omakotitontit muodostavat uuden, näkyvän elementin katutilaan. Pihan

istutusmääräykset sekä kaavalla annetut julkisivu- ja kerroslukumääräykset sekä rakennusten koko ja sijoittelu parantavat suojeltavan rakennuksen ja uudisrakennusten yhteensovittamista.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin ja asetettiin nähtäville kaavahankkeen kotisivulle 14.1.2021. Luonnosvaiheen kuuleminen järjestettiin 28.1.–10.2.2021, missä yhteydessä pyydettiin myös viranomaislausunnot. Kaavatyöhön liittyvä aineisto on ollut nähtävillä kaavahankkeen kotisivulla internetissä.

Valmistelu on tarkemmin kuvattu asemakaavan selostuksessa.

Luonnosvaiheen kuulemisessa saadut lausunnot ja mielipiteet sekä niiden huomioiminen on kuvattu lyhennettynä asemakaavan selostuksessa. Saadut lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Kaavaehdotusta on muokattu luonnosvaiheen kuulemisen jälkeen siten, että Niemen koulun suojelumääräystä (sr-1) on täsmennetty kaupunginmuseon ja ELY-keskuksen kanssa käydyn keskustelun perusteella. Alueen puut on kartoitettu virkamiestyönä ja suojeltavat, hyväkuntoiset puut on merkitty kaavaehdotukseen. LE-Sähköverkko Oy:n

lausunnon perusteella kaavaehdotukseen on muutettu lämpöjohtoa varten varattu alueen osa yleisesti johtoa varten varatuksi alueen osaksi. Lahti Aqvan lausunnon perusteella toiselle uusista omakotitonteista on merkitty alin viemäritävyä lattiataso +97.5. Kaupunginmuseon lausunnon perusteella istutusmääräystä (is-1) on täsmennetty. Salpausselän luonnonystävät ry:n mielipiteen perusteella uudisrakennusoikeutta on vähennetty ja uusien omakotitonttien rajausta on siirretty kauemmas koulurakennuksesta. Lisäksi uusista omakotitonteista lännenpuoleisella on rakennusalan rajaa muutettu niin, että vanha kiviaita on mahdollista säilyttää.

Kunnossapitoon sekä katu- ja puistoalueiden suunnitteluun liittyvien kysymysten vuoksi kaavaehdotukseen on luonnosvaiheen jälkeen tehty muutos, jossa koulun tontti on ulotettu länsiosasta Niemenkatuun saakka. Lisäksi kaava-alueen kaakkoiskulmaan on osoitettu lähivirkistysaluetta (VL) ja koulurakennuksen yhteyteen sallitun piharakennuksen sijaintia ja suuntausta on muutettu.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään MRL 78 §:n mukaisesti Niemen (4.) kaupunginosaan seuraava tonttijako ja tonttijaon muutos: M-21-25 korttelin 375 tontteja 4–6 koskien.

Maankäyttösopimus: Asemakaavan muutos ei edellytä maankäyttösopimusta.

Käsittely lautakunnassa

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa 23.3.2021 § 48.

Asian esittelijän, maankäytön johtajan Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

”Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2797 sekä siihen liittyvän tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotuksen M-21-25 asetettavaksi julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2797, jolla muodostuu Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan kortteli 375 sekä katu- ja lähivirkistysalueet sekä Lahden kaupungin Niemen (4.) kaupunginosan korttelin 375 tontteja 4–6 koskevan tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotuksen M-21-25.”

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muistutus

Asemakaavan muutosehdotus A-2797 on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 1.4.–4.5.2021 ja siitä on saatu yksi muistutus.

Salpausselän luonnonystävät ry toteaa muistutuksessaan, että Niemen koulu ja sen tontti on edelleen jätettävä lasten ja nuorten käyttöön YO-tontiksi opetuskäyttöön, nuorisotalona tai muuna sosiaalisen toiminnan paikkana. Lahdessa ei ole asuntopulaa. Muistutuksen mukaan naapurin päiväkotitontti tarvitsisi kipeästi läheltä tasaista ja turvallista puistoaluetta. Muistutuksessa todetaan myös, että koulu voisi toimia kaikenikäisten asukkaiden harrastus- ja tapaamispaikkana tai kokoontumistilana. Koulun vanha puistomainen tontti sopisi erinomaisesti asukkaiden yhteiseen hoitoon ja käyttöön. Muistuttaja ihmettelee asemakaavamääräystä, jonka mukaan sinne ei saa sijoittaa laitosmaista asumista eikä asuntola- tai majoitustoimintaa. Muistutuksessa nostetaan esille myös tarve jättää jälkipolville rakennusperintöä, jota tässä tapauksessa edustaa itse koulurakennuksen lisäksi puutarhamainen tontti, kiviaita ja puut. Muistutuksessa todetaan vielä, että koulutontin ympäristön säilyttämiselle on erityisen painavat perustelut. Kaksi omakotitonttia ei sovi koulun tontille. Kulttuurihistoriallinen kohde on säilytettävä.

Kannanotto muistutukseen

Maankäyttö ja aluehankkeet vastaa Salpausselän luonnonystävät ry:n muistutukseen seuraavasti:

Asemakaavan muutostyöhön on päädytty nimenomaisesti siitä syystä, ettei Lahden kaupungilla ole tarvetta eikä mahdollisuutta säilyttää rakennusta koulukäytössä tai muussa yleisessä käytössä. Kaupunki on aikeissa luopua rakennuksesta ja se on tarkoitus myydä yksityiselle taholle, mikä edellyttää myös aiemman asemakaavan mukaisen käyttötarkoituksen muuttamista opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta (YO) uuteen käyttötarkoitukseen. Asemakaavaehdotuksen mukainen, uusi käyttötarkoituserkintä sallisi asumisen suojeltavassa koulurakennuksessa (A-1). Asuminen on toimintona sopiva ympäröivien asuinkiinteistöjen sekä viereisen päiväkodin läheisyyteen. Asemakaavassa on rajattu asumisen muotoa siten, että pystytään ympäristön herkkyydestä johtuen varmistumaan tulevan toiminnan vaikutuksista esimerkiksi liikenteellisesti ja sosiaalisesti mahdollisimman tarkasti. Sekä ympäristössä jo olevien asukkaiden kannalta tai kaavaan osoitettujen uusien omakotitonttien tulevien asukkaiden kannalta on tärkeä tietää tarkemmin, minkä tyyppistä asumista suojellussa koulurakennuksessa voi olla. Vaikka kaikkia asumistyyppejä tarvitaankin, olisi tässä kohden pelkkä asuminen liian epätasällinen maankäyttömuoto.

Suunnittelualue ei sovellu viereisen päiväkodin piha-alueen laajentamiseen, koska alueiden väliin jäisi liikennöityä katualuetta.

Kiinteistön ylläpito-, korjaus- ja käyttökustannukset muodostavat merkittävän rasitteen kiinteistön omistajalle, mistä syystä rakennukseen tulee pystyä osoittamaan myös taloudellisesti mahdollinen, kestävä ja toteuttamiskelpoinen käyttötarkoitus. Uusi käyttötarkoitus sekä kaavan

mahdollistama asuinkäyttö parantavat suojeltavan rakennuksen uudiskäyttömahdollisuuksia aiempaan kaavaan verrattuna. Rakennuksen rapistuminen käyttökelvottomaksi tai huonokuntoiseksi on suojelun kannalta epätoivottavin vaihtoehto, mikäli uutta, taloudellisesti toteutuskelpoista käyttötarkoitusta ei löydy. Rakennusta on sisätilojen osalta muokattu jo aiemmin merkittävästi alkuperäisestä asusta, mistä syystä uusi asuinkäyttö ja mahdolliset uudet muutokset sisätiloihin eivät ole ristiriidassa suojelutavoitteiden kanssa.

Asemakaavaehdotuksen suojelutavoitteista on keskusteltu Lahden kaupunginmuseon kanssa. Museo esittää luonnosvaiheen lausunnossaan täsmennyksiä suojelumerkintään, puuston säilyttämiseen sekä pihan istutusmerkintään. Esitetyt muutokset on tehty kaavaehdotukseen. Asemakaavan muutosehdotuksella suojellaan vanha koulurakennus ja osoitetaan sille riittävän väljä piha-alue ympärille. Uudisrakennusten kerrosluku ja sijainti on sovitettu vanhaan koulurakennukseen nähden kulttuurihistorialliset arvot ja maisema huomioiden.

Esitetty muistutus ei anna aihetta tehdä muutoksia asemakaavan muutosehdotukseen.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, asemakaavat

Toimenpiteet

Kh: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä Salpausselän luonnonystävät ry, kv
Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä Salpausselän luonnonystävät ry,
sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY-keskukselle

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta
Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti: kuulutus Hämeen ELY-keskus,
kuulutus + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,
kuulutus + kartta Päijät-Hämeen liitto,
kuulutus kaupunkiympäristön palvelualueen maankäyttö ja aluehankkeet

Liitteet

Kaavaselostus ja seurantalomake KV
Kaavaehdotuskartta
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
Luonnosvaiheen lausunnot
Luonnosvaiheen mielipide
Tonttijakokartta
A-2797 muistutus

Valtuustoaloite matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämiseksi Lahdessa

4009/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Päivi Pitkänen, puh. 044 482 0590

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 237

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Valtuutettu Tiina Jokinen ja 3 muuta valtuutettua 10.5.2021:

”Matalan kynnyksen mielenterveysavun puute on edelleen ongelma ympäri Suomea. Mielenterveyden häiriöt ovat kuitenkin yleisin syy sairauspäivärahan saamiselle. Kela maksoi vuonna 2019 sairauspäivärahaa mielenterveyden häiriöiden perusteella 5,2 miljoonasta päivästä, mikä on yli kolmannes kaikista sairauspäivärahapäivistä. Mielenterveysongelmat ovat myös yleisin työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen syy. Mielenterveysongelmien hoito ja ennaltaehkäisy on siis sekä inhimillisesti että taloudellisesti järkevää. Hoitoon hakeutumisen voivat estää epätietoisuus oikeasta hoitopaikasta, pelko stigmasta ja avun saamisen hitaus.

Akuuteista mielenterveysongelmista kärsivän potilaan täytyy usein ensin odottaa ajan saamista terveyskeskukseen. Tämän jälkeen täytyy odottaa ajan saamista erikoislääkärille. Psykkisten ongelmien keskellä pitkä odotus ja toimipisteestä toiseen kulkeminen voi tuntua ylivoimaiselta haasteelta. Joskus apu tulee lopulta liian myöhään.

Kynnyksetön hoitopääsy on potilaalle yksinkertaista ja helpottaa hoitoon hakeutumista ennen kuin tilanne vakavoituu. Esimerkiksi Vantaalla on HYKS-Psykiatrian kanssa yhteinen mielenterveyspalvelupiste, jonne kuka tahansa voi ilman ajanvarausta hakeutua matalalla kynnyksellä. Pisteelle voi myös varata ajan netistä. Helsinki on avannut kuluneella valtuustokaudella kaksi matalan kynnyksen Mieppi-mielenterveyspistettä (Kalasatama ja Myllypuro). Mieppi-pisteissä tarjotaan maksutonta,

luottamuksellista keskusteluapua ilman lähetettä, nopealla ja helpolla ajanvarauksella ja myös walk-in palveluna.

Terapiatakuu

Eduskunta käsittelee #Terapiatakuu -kansalaisaloitetta, jonka tavoite on taata nopeampi pääsy kuukauden kuluessa lyhytterapioiden ja muun mielenterveyden keskusteluavun piiriin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on jo linjannut, että mielenterveyden hoitoon pääsyä on tarkoitus vahvistaa tiukentamalla hoitotakuuta perusterveydenhuollossa, ja lisäksi matalan kynnyksen palveluita on tuotava etenkin lapsille ja nuorille lähiympäristöihin. Mahdolliset tulevat mielenterveyspoliittiset linjaukset asettavat lisää tavoitteita myös Lahdessa toteutettavaksi. Vallitseva koronatilanne lisää tarvetta mielenterveysavulle, myös lasten ja nuorten pääsy perustasolla keskusteluapuun ja psykososiaaliseen hoitoon on varmistettava kouluterveydenhuollon tai matalan kynnyksen mielenterveyspisteen kautta.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme kynnyksettömän pääsyn kokeilemista kaupungin/Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän mielenterveyspalveluissa ja kokeilun tulosten hyödyntämistä tulevaisuuden sotekeskusten palvelujen kehittämisessä.”

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan seuraavaa:

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialalta on pyydetty tietoja kehittämistoimista liittyen valtuustoaloitteeseen.

Yhtymän alueen sotekeskuskehittämisessä panostetaan perustason mielenterveyspalvelujen kehittämiseen osana perusterveydenhuoltoa.

Avoterveydenhuollon toimivuus ja ennen kaikkea nopea palveluihin pääsy on hoidon saamisen ohella aivan keskeistä myös mielenterveys – ja päihdeasiakkaiden osalta. Keskeinen osa kehittämistyötä on myös perustason osaamisen vahvistaminen.

Etulinjan kehittämistyötä tehdään myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa (IPC ja CoolKids-toimintamalli ja terveydenhoitajien kouluttaminen). Toimintamallit liittyvät lasten ja nuorten masennusoireiden varhaiseen interventioon kouluilla. Alaikäisten perustason mielenterveys- ja perheenneuvolapalvelujen uusi palvelumalli otettiin käyttöön 1.10.2020 alkaen. Yksikön resursseja kyettiin vahvistamaan talousarviossa 2021 ja parhaillaan tehdään suunnitelmaa mm. jalkautumisesta. Erikoissairaanhoidon tukee perustasoa, mutta perustasolla tulee kyetä jatkossa hoitamaan aikaisempaa enemmän mielenterveyden häiriöitä.

Mielenterveys- ja päihdekokonaisuus Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus – mallissa (liite) esitellään toimenpiteitä liittyen mm. terapiatakuuseen, henkilöstön osaamisen vahvistamiseen, monialaisen työskentelyn kehittämiseen sekä asiakasosallisuuden vahvistamiseen mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Keskeistä on myös kartoittaa 3.sektorin ja yhdistysten sekä yritysten ja oppilaitosten verkoston roolit palvelukokonaisuudessa ja tiivistää sidosryhmäyhteistyötä näiden kanssa tavoitteellisesti.

Yhteenvetona voidaan todeta, että matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita on edelleen tarve vahvistaa ja kehittää eri toimijoiden yhteistyönä. Koronapandemia on osaltaan lisännyt palvelutarvetta sekä tuonut esiin, että palveluita tulee tarjota monipuolisesti (walk-in – digipalvelut). Hyvinvointiyhtymän palvelujen

lisäksi tärkeitä toimijoita ovat paikalliset yhdistykset/yhteisöt, jotka tarjoavat matalalla kynnyksellä tukea, kuntoutusta, kohtaamispaikkoja, vertaisryhmiä sekä kokemusasiantuntijoiden apua. Kaupunki tukee osaltaan yhdistyksiä ja yhteisöjä, jotka tarjoavat asukkaille kohtaamispaikkoja ja osallisuutta vahvistavia toimintoja.

Kaupungin ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelma 2021-2025 valmistui keväällä 2021. Siinä on esitelty mm. seudullista yhteistyötä eri toimijoiden välillä, yhteisiä hankkeita ja tavoitteita ehkäisevälle työlle. Keskeisinä tavoitteina nähdään, että ehkäisevä työ toteutuu monialaisena yhteistoimintana, jonka suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuvat myös asukkaat ja yhdistykset. Tärkeää on, että asiakastyössä olevan henkilökunnan osaaminen päihteistä ja niiden haitoista, rahapelihaitoista, lähisuhdeväkivallan ehkäisystä sekä edistävästä mielenterveydestä vahvistuu.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Valtuustoaloite: Matalan kynnyksen mielenterveysavun lisääminen Lahdessa

Miepä_yhteinensuunta_tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 14.06.2021

§ 69

Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen

1042/00.01.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Opetus- ja kasvatusjohtaja Lassi Kilponen p. 044 7161 328,
opetuksen palvelupäällikkö Johanna Saastamoinen p. 044 416 3159,
hallintopäällikkö Anniina Kovero p. 050 398 5501

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteen mukaiset muutokset Lahden kaupungin hallintosäännön sivistyksen palvelualueetta koskevaan erillissääntöön siten, että muutokset tulevat voimaan heti.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 242

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteen mukaiset muutokset Lahden kaupungin hallintosäännön sivistyksen palvelualueetta koskevaan erillissääntöön siten, että muutokset tulevat voimaan heti.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Oppivelvollisuuslaki tulee voimaan 1.8.2021, mutta hakeutumisvelvoitetta koskevat säännökset ovat tulleet voimaan jo 1.1.2021. Tämän vuoksi hallintosäännön sivistyksen palvelualueetta koskevan erillissäännön toimivaltataulukon tulee lisätä kohtia koskien uutta oppivelvollisuuslakia.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote: sivistyksen palvelualue, säädöskokoelma

Liitteet

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Esitetyt muutokset hallintosäännön sivistyksen palvelualueita koskevaan
toimivaltataulukkoon

Valtuustoaloite: Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä

3619/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ympäristöneuvontapäällikkö Päivi Sieppi, p. 050 559 4090

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 244

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 25.05.2021

§ 58

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus päätti palauttaa valtuustoaloitteen vastauksen uudelleen valmisteltavaksi 28.9.2020 /204§.

Valtuustoaloite liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä on tehty 13.5.2019. Valtuustoaloitteen ovat allekirjoittaneet Nelli Nevala, Salla Palmi-Felin, Eveliina Aaltonen, Tiina Jokinen, Riina Puusaari ja Jouni Kaikkonen.

Valtuustoaloitteessa todetaan: ” Ilmastonmuutos on merkittävimpiä uhkia ihmisten hyvinvoinnille ja ympäristölle. Lahti on strategiassaan linjannut olevansa rohkea ympäristökaupunki, joka ratkaisee tulevaisuuden haasteita. Tavoitteena on vähentää asukaskohtaisia kasvihuonekaasupäästöjä 70 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Yksi merkittävimmistä ilmastopäästöjen aiheuttajia on

ruoantuotanto, jolla on myös muita massiivisia vaikutuksia ympäristöön ja eläinten hyvinvointiin. Näitä voidaan hillitä mittavasti vähentämällä eläinperäisten tuotteiden osuutta ravinnosta (Poore & Nemecek, 2018). Lahden strategiassa tai ympäristötavoitteissa ei kuitenkaan linjata mitään kaupunkikonsernin kuluttamasta ruoasta tai aseteta tavoitteita tai konkreettisia toimia kasvisruoan osuuden lisäämiseksi.

On selvää, että rohkeana ympäristökaupunkina ja osana ilmastovastuun kantamista Lahden on voimallisesti edistettävä myös ruokaan liittyvien päästöjen vähentämistä. Eläinperäisistä tuotteista ei tarvitse luopua kokonaan, mutta niiden vähentäminen on mahdollista ja tuonee pienenevän päästövaikutuksen ohella parannuksia myös ruuan terveellisyyteen ja eettisyyteen ilman, että kustannustaso nousee.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki ottaa tavoitteeksi puolittaa liha- ja maitotuotteiden kulutus kaupunkikonsernissa vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteen tukemiseksi valmistellaan kaupunkikonsernin kattava suunnitelma ja ohjeistus.

Lähteet: Poore, J. & Nemecek, T. (2018) Reducing food's environmental impacts through producers and consumers, *Science*, 360 (6392), s. 987-992. DOI: 10.1126/science.aag0216."

Lahden kaupungin ympäristötavoitteet

Lahden kaupunki on strategiassaan ja eri verkostojen kautta sitoutunut kunnianhimoisiin ympäristötavoitteisiin. Lahden kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2025. Lahden kaupunki on mukana suomalaisessa FISU (Finnish Sustainable Communities) -kuntaverkostossa, jossa kuntien tavoitteina ovat hiilineutraalisuus, jätteettömyys ja globaalisti kestävä kulutus vuoteen 2050 mennessä.

Lahden ympäristöohjelma 2018 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 18.6.2018, § 178. Ympäristöohjelma pitää sisällään FISU-verkoston edellyttämän resurssiviisauden tiekartan vuoteen 2050. Samaan sitoumukseen liittyvät myös ympäristöohjelman pitkän aikavälin tavoitteet vuoteen 2050. Ne ovat: ei kasvihuonekaasupäästöjä, jätteen kaupunki eli kaikki jäte hyödynnetään materiaalina sekä kulutuksen kestävä taso, joka ottaa huomioon myös globaalin vastuumme luonnonvaroista.

Ruuan ilmastovaikutukset

Valtuustoaloitteessa on otettu kantaa Lahden kaupungille tärkeisiin teemoihin – sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen että terveyden edistämiseen. Näihin kumpaankin voi vaikuttaa positiivisesti ruokavalinnoilla. Ruuan kulutus muodostaa Suomessa 20–25 prosenttia keskimääräisen kuluttajan ilmastovaikutuksesta. Keskimääräinen suomalainen kuluttaja voi tuotevalinnoillaan pienentää ruokavalionsa ilmastovaikutusta 30–40 prosenttia niin, että samalla ruokavalion ravitsemuksellinen laatu paranee nykyisestä. (Ilmasto-opas). Lihan osuus on 45 % ja maidon osuus on 20 % ruokavalion ilmastovaikutuksesta (Saarinen M. & al. 2019; Ruokavaliomuutoksen vaikutukset ja muutosta tukevat politiikkayhdistelmät, RuokaMinimi-hankkeen loppuraportti, s. 42).

Ruokateema kaupungin ympäristöohjelmissa

Lahden kaupungin ympäristöohjelman ruuankulutukseen liittyvissä toimenpiteissä ja tavoitteissa mainitaan julkisen ruokapalvelun osalta mm. seuraavat tavoitteet ja toimenpiteet:

- Tavoitteet 2021
  - Luomuruuan osuus 30 %

- Viikossa vähintään 2 (pelkäästään) kasvisruokapäivää, joista yksi vegaanipäivä
- Toimenpiteet vuoteen 2021 mennessä:
  - Lisätään luomuruoan osuutta
  - Kestävä ruoka -näkökulma sisällytetään koulujen ja päiväkotien kasvatukseen ja opetukseen
- Tavoitteet 2030
  - Valtaosa julkisesta ruokatarjonnasta on kasvisruokaa
  - Luomuruuan osuus 70 %.
  - Viikossa 1 lihapäivä.
  - Eläintuotteet vain eläinten hyvinvointitiloilta.
  - Tuoreen lähiluomuleivän osuus 100 %.
- Toimenpiteet 2021-2030
  - Lähi- ja luomuruoan jalostuksen/yritystoiminnan kehittäminen paikallisesti
  - Vaihtoehtoisia proteiinilähteitä esimerkiksi hyönteisiä otetaan käyttöön.

Lahden kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelma vuoteen 2030 (SECAP 2019-2030) on hyväksytty kaupunginhallituksessa 3.6.2019. Toimenpidesuunnitelmassa mainitaan toimenpiteenä kasvispainotteisen ruuan ja luomuruuan käyttö julkisessa ruokahuollossa. Lisäksi toimenpiteenä mainitaan ruokahävikin vähentäminen aktiivisin toimenpitein.

Lahden kaupungissa ateriapalveluiden järjestäminen koskee Sivistyksen palvelualueen lakisääteisiä varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluita. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy tuottaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen ateriat sopimuksen mukaisesti Lahden kaupungille. Päijät-Hämeen Ateriapalveluiden elintarvikehankinnat ovat kokonaisuudessaan noin 8 milj. euroa vuodessa. Sopimuskausi on hankintalain sallima 4 vuoden puitejärjestely ja edellinen sopimuskausi päättyi syksyllä 2020.

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n lausunto valtuustoaloitteeseen

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy toteaa valtuustoaloitteeseen antamassaan lausunnossa: "Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy toteuttaa Lahden ympäristöohjelmaa 2018, joka pitää sisällään resurssiviisauden tiekartan vuoteen 2050. Ohjelmaan sisältyy mm. ruokahävikin vähentäminen aktiivisin toimenpitein, luomuruoan osuuden lisääminen ja liharuoan vähentämisen viikossa yhteen lihapäivään.

Ympäristöasiat on olennainen ja jokapäiväinen osa Päijät-Hämeen Ateriapalveluiden toimintaa. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan liha- ja kalaruokien lisäksi päivittäin kasvisruokaa ja kerran viikossa vietetään kasvisruokapäivää. Tällä hetkellä lounaslistalla liharuokia on ruokalistalla 1-3 kertaa viikossa. Vuoden 2020 alusta kouluissa kasvisruokavaihtoehto on ollut tarjolla ensimmäisenä lämpimänä ruokavaihtoehtona tarjoilulinjastossa, mikä on lisännyt sen menekkiä merkittävästi.

Kasvisruokareseptiikkaa kehitetään systemaattisesti ja punaisen lihan käyttöä ruokalistalla on vähennetty ja korvattu kotimaisella broilerinlihalla. Ulkolaisen soijan määrää kasvisruoissa on vähennetty ja sitä on korvattu kotimaisella kasviproteiinilla, härkävavulla. Kotimaisen kasviproteiinin käyttö ruokalistalla on vakiintunut.

Asiakkaan osallistaminen ruokalistan kehittämiseen syksyllä 2019 järjestettiin kasvisruokareseptikilpailu yläkoululaisille. Ateriapalvelut haastoi kaikki lahtelaiset 7. – 9. luokkalaiset kasvisruokareseptikilpailuun kehittämään uusia, rohkeita kasvisreseptejä ruokalistalle.

Kasvisruokareseptikilpailuun osallistui 11 oppilasryhmää. Voiton nappasi Salpausselän koulun 7. luokan kotitalousryhmä itsekoottavalla falafel-tortilla.

Työpajatoiminnalla koululaisia, vanhempainyhdistystä sekä koulujen opettajia on haastettu suunnittelemaan yhteistyössä ateriapalvelutuottajan kanssa uusia ja kestäviä lounasateriavaihtoehtoja. Työpajatoiminnassa otetaan kantaa yleisesti ruokailutilanteisiin ja -ympäristöön sekä ruokahävikin hallintaan. Työpaja kokoontuu kevään 2020 aikana 3 kertaa. Työpajassa laaditaan kaikille koululaisille suunnattu asiakastyytyväisyyskysely, joka toteutetaan keväällä 2020.”

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suositukset

Varhaiskasvatuksessa ja koulussa tarjottavien aterioiden ja välipalojen suunnittelua ja tarjontaa ohjaavat Valtion ravitsemusneuvottelukunnan (VRN) voimassa olevat väestötason ja eri ikäryhmille annetut ravintoaineiden saanti- ja ruokasuositukset. Näitä myös Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy käyttää aterioiden suunnittelussa ohjenuorana (varhaiskasvatuksen ruokailusuositus

<http://www.julkari.fi/handle/10024/135907> ja kouluruokailusuositus

<http://www.julkari.fi/handle/10024/131834>). Edellä kerrotun mukaisesti

Päijät-Hämeen Ateriapalveluiden työtä ohjaavat myös Lahden kaupungin ympäristöohjelman mukaiset tavoitteet.

Varhaiskasvatuksessa päivittäisten aterioiden perustana ovat kasvisryhmän tuotteet, peruna ja täysjyväviljalisäkkeet, täysjyväleipä ja -puurot,

rasvattomat ja vähärasvaiset maitovalmisteet sekä ravintorasvat. Niiden lisäksi aterioita täydennetään vaihtelevasti seuraavilla: kala, siipikarja, kananmuna, lihavalmisteet tai punainen liha. Terveyttä edistävä ruokavalio voidaan toteuttaa myös erilaisina kasvisruokavalioina. Ravitsemuksellisesti riittävä ja täysipainoinen ruokavalio on helpoin toteuttaa semivegetaarisenä (kalaa ja/tai vaaleaa lihaa sisältävä) ja lakto-ovovegetaarisenä (maitovalmisteita ja kananmunaa sisältävä) ruokavaliona. Vegaaniruokavalion tarjoaminen edellyttää perusruokalistan elintarvikevalintoja täydentäviä tuotteita, kuten kasvijuomia, sekä omaa reseptiikkaa.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan mukaan täysipainoinen kouluateria sisältää päivittäin lämpimän ruuan, jossa on kalaa, vaaleaa tai punaista lihaa, palkokasveja tai muna, kasvislisäkkeen ja salaatikastikkeen/öljyn, ruokajuomaa (maito/maitojuoma/piimä), täysjyväleipää ja margariinia. Kouluruokailussa kasvisruokavalio toteutetaan yleensä lakto-ovovegetaarisenä. Terveyttä edistävä ruokavalio voidaan koostaa semivegetaarisenä (kalaa ja/tai vaaleaa lihaa sisältävä), lakto-ovovegetaarisenä (maitovalmisteita ja kananmunaa sisältävä), laktovegetaarisenä (maitovalmisteita sisältävä) ja vegaanisena (pelkästään kasvikunnan tuotteita sisältävä).

Punaisen lihan käyttösuositukset ja -määrät

Ruokasuosituksissa kiinnitetään huomiota eläinkunnan tuotteiden rasvan määrään ja laatuun. Punainen liha, makkara ja lihaleikkeleet eivät kuulu päivittäin tarjottaviin tuotteisiin. Aikuisen suositeltu määrä kypsennettyä punaista lihaa on enintään 500 g viikossa (vastaa 700–750 g raakapainona). Alle kouluikäisen ja esiopetusikäisen viikkoannos on korkeintaan puolet aikuisille suositellusta määrästä. Esi- ja alakouluikäisen viikkoannos on noin

350–400 g viikossa, yläkoululaisen ja aikuistuneen nuoren on noin 400–500 g viikossa. Nämä annokset koskevat ruokavalion kokonaisuutta mukaan lukien kotona nautitut ateriat.

Punaisen ja prosessoidun lihan käyttösuositus, enintään 500 grammaa viikossa, ylittyy tutkimuksen mukaan 79 %:lla miehistä ja 26 %:lla naisista (Valsta, L. & al. 2018).

Punaisen lihan käyttömäärän kehitys Lahden kouluissa ja päiväkodeissa Päijät-Hämeen Ateriapalveluiden mukaan vuodesta 2018 vuoteen 2020 punaisen lihan määrää koulujen ja päiväkotien ruokalistalla on vähennetty 42%. Samalla ajanjaksolla liharuokien määrää koulujen ja päiväkotien ruokalistalla on vähennetty 33%. Liha- ja maitotaloustuotteiden korvaaminen kasvipohjaisilla tuotteilla nostaa tämänhetkisinä hinnoilla ateriapalvelun kustannuksia.

Lahden varhaiskasvatuspalvelujen osallistuminen Ruoka-askel – hankkeeseen 1.2.2021-30.11.2024:

Ruoka-askel (FoodStep) – hanke on terveyttä edistävä ja kestävä toimintamalli ruokapalveluille ja varhaiskasvatukseen ja sen tavoitteena on kehittää kestävä toimintamalli, joka tukee lasten terveellistä ruokavaliota ja vähentää ruokajärjestelmän ilmastovaikutuksia varhaiskasvatuksessa.

Ruoka-askel –hankkeessa lisätään kasvisten ja kestävien kalalajien tarjontaa päiväkotien ruokailussa ja kohtuullistetaan lihan ja maidon kulutusta suositellulle tasolle, edistetään ruokakasvatusta, vähennetään ruokahävikkiä ja arvioidaan kasvispainotteisen ruokavaliomuutoksen ilmastovaikutuksia ja taloudellisia vaikutuksia. Toimintamalli kehitetään kuntien, ruokapalveluiden ja varhaiskasvatuspalvelujen sekä lasten ja vanhempien yhteistyönä.

Ruoka-askel –hanke toteutetaan Lahden lisäksi kolmessa kunnassa yhteensä 16 päiväkodissa, joissa tutkitaan yhteensä neljäsataa 4-5 –vuotiasta lasta (200 tutkimusryhmässä ja 200 vertailuryhmässä).

Tutkimuksessa mitataan lasten kokonaisruokavaliota ja ravitsemustilaa, lasten ruokavalion ilmastovaikutuksia sekä perheiden, päättäjien, ruokapalvelujen ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten tietoja, asenteita ja käytäntöjä ruoan ympäristövaikutuksiin ja ravitsemukseen liittyen.

Hankkeessa mitataan myös päiväkodin ruokahävikkiä ja kasvispainotteisemman ruokatarjonnan vaikutuksia ilmastoon ja kokonaiskustannuksiin.

Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsingin yliopisto, Luonnonvarakeskus, Lahden kaupunki, Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy, Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ja Viikki Sustainable Food Innovation Lab ja rahoittajana toimii Suomen Akatemia.

Hankkeen päämääränä tutkimuksellisen tiedon lisäksi on se, että lapset entistä paremmin tottuvat ja oppivat pitämään kasvisruuista, mikä osaltaan ravintotottumusten kautta vähentää lihan kulutusta.

Lähteet:

<https://ilmasto-opas.fi/fi/>

Saarinen, M., Kaljonen, M., Niemi, J., Antikainen, R., Hakala, K., Hartikainen, H., Heikkinen, J., Joensuu, K., Lehtonen, H., Mattila, T., Nisonen, S., Ketoja, E., Knuuttila, M., Regina, K., Rikkonen, P., Seppälä, J. & Varho, V. 2019. Ruokavaliomuutoksen vaikutukset ja muutosta tukevat politiikkayhdistelmät: RuokaMinimi-hankkeen loppuraportti. Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:47. 157 s.

Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokailusuositus:

<http://www.julkari.fi/handle/10024/131834>

Terveyttä ja iloa ruoasta - Varhaiskasvatuksen ruokailusuositus:

<http://www.julkari.fi/handle/10024/135907>

Valsta,L., Kaartinen, N., Tapanainen, H., Männistö, S. & Sääksjärvi, K.
(toim.), 2018; Ravitsemus Suomessa - FinRavinto 2017 -tutkimus, THL
Raportti 12/2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: Sivistyslautakunta, Päivi Sieppi

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki toteuttaa jo aiemmin luvatusuoran palautekanavan yrityksille Lahden kaupungin suuntaan

4027/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Elinkeinopäällikkö Miikka Venäläinen, p. 044 018 7378

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.06.2021 § 245

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Valtuutetut Kalle Aaltonen ja Minni Salminen 10.5.2021:

”Valtuutetun aloiteoikeutta hyväksi käyttäen Pro Lahden valtuustoryhmä esittää, että Lahden kaupunki toteuttaa jo aiemmin luvatusuoran palautekanavan yrityksille Lahden kaupungin suuntaan, joka on selkeä, helposti löydettävissä ja palaute tulee myös suoraan päättäjien nähtäväksi. Näin varmistamme tulevaisuudessa paremman vuorovaikutuksen yritysten ja Lahden kaupungin sekä sen virkamiesten ja päättäjien välille.”

Lahden kaupunki mittaa asiakaspalautetta mm. E-palaute -palvelun sekä erilaisten kyselyiden avulla. Yritysten palvelukokemuksista kerätään palautetta joka toinen vuosi toteutettavan 500 yrityksen puhelinhaastattelutukimuksen avulla. Lisäksi Elinvoima- ja työllisyyspalveluilla sekä Kaupunkiympäristön palvelualueella on laajasti käytössä sähköpostiallekirjoitukseen liitetty asiakaspalvelukysely.

Puhelimitse tapahtuvan asioinnin osalta palautetta kerätään Lahti-pisteen palvelupuhelimeen tulleiden soittojen osalta. Puhelinasioinnin asiakaskokemuksen mittaamista ollaan parhaillaan kehittämässä ja alkusyksyn aikana asiakaspalvelussa toimivien kaupungin työntekijöiden on mahdollista ladata puhelimeensa applikaatio, jolla puhelun jälkeen asiakas saa automaattisesti palautekyselyn SMS-viestin kautta.

Valtuustoaloitteessa on kiinnitetty huomiota epäkohtaan, että yrityksille ei tällä hetkellä ole selkeästi omaa palautekanavaa. Osin tämä johtuu siitä, että yritykset antavat palautetta suoraan asiointiin liittyen, mutta tarve helposti löydettävissä olevalle yritysten palautekanavalle on olemassa.

Lahden kaupungin virallinen palautekanava on E-palaute -palvelu, jota kautta aloitteet ja palaute käsitellään kaupunkiorganisaatiossa. E-palautteessa annettava palaute ohjataan suoraan asiakokoaisuudesta vastaavalle henkilölle Lahden kaupungilla ja palautteen antaja voi määrittellä onko annettu palaute julkista vai ei. E-palautteen etusivulle lisätään yrityksille oma palautelaatikko otsikolla "Yritykset ja elinkeinopolitiikka". Muutos helpottaa yritysten palautteen antamista sekä tuo yritysten antaman palautteen asukkaiden, päättäjien ja kaupungin työntekijöiden nähtäväksi.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki toteuttaa jo aiemmin luvatus suoraa palautekanavan yrityksille Lahden kaupungin suuntaan

§ 72

Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

31/00.01.01.03/2021

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää seuraavat kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäväksi:

- Lahden Sos.dem. valtuustoryhmä: kansallinen lapsistrategia käyttöön Lahdessa

- valtuutettu Eveliina Aaltonen ym.: valtuustoaloite invaparkkiruudusta Kirkkokatu 5:n eteen

- valtuutettu Jouni Kaikkonen: valtuustoaloite liikunta- ja urheilustrategian luomisesta Lahteen.

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

nro 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh, kirjaamo

Liitteet

Valtuustoaloite kansallinen lapsistrategia käyttöön Lahdessa

Valtuustoaloite invaparkkiruudusta Kirkkokatu 5n eteen

Valtuustoaloite liikunta- ja urheilustrategian luomisesta Lahteen.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 63, § 64, § 66, § 68, § 70, § 71, § 72

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 65, § 69

nro 5

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Sen lisäksi alueellisella ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella asemakaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia. Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
029 56 42210
faksi 029 56 42269
hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten
asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.